

# Las Squadras

## Informaziuns generalas e messadi tier la radunonza communal dils 8 da zercladur 2007

### Messadi per la radunonza communal dils 08-06-2007

#### **allas 20.00 uras en casa da scola a Surrein**

*La suprastonza communal suttametta a Vus las suandontas fatschentas*

1. Avertura e beinvegni
2. Elecziun da 2 dumbravuschs
3. Approbaziun dil protocol dalla davosa radunonza communal dils 11-12-2006
4. Rendaquen 2006
5. Rapport dils revisurs ed approbaziun dil quen annual 2006
6. Concluder da separticipar dil circuit da register funsil Cadi ed approbar las statutas dil circuit da register funsil Cadi
7. Tractaziun ed approbaziun dil project da sanaziun Via dalla Staziun e Via sut Vitg a Rabius e concessiun d'in credit brut da frs. 130'000
8. Orientaziuns
9. Varia

#### **Tractanda 3: Protocol**

Dil protocol dalla radunonza communal dils 11-12-2006 sa vegnir priu investa sin canzlia communal durant las uras da spurtegl. Avon radunonza ei il protocol ultra da quei exponius per investa. Il protocol sa era vegnir abonnaus per la summa da frs. 20.00 per onn tier l'administraziun communal.

#### **Tractanda 4: Rendaquen 2006**

Il *rapport da gestiun ed il quen 2006* che ei vegnius repartius a mintga casada e dat sclariment en detagl sur dil quen communal 2006. Plinavon cuntegn el las ulteriuras informaziuns usitadas. Ord quei motiv vegn quella tractanda buca presentada specialmien en LAS SQUADRAS. A caschun dalla radunonza communal vegnan il canzlist ed il president communal plinavon a dar sclariment detagliu sur dil quen communal 2006.

#### **Tractanda 5: Rapport dils revisurs ed approbaziun dil quen annual 2006**

La cumissiun da quen e gestiun sut il presidi da *Lucas Tuor* ha controllau ed examinau il quen communal ils 24 e 25 d'avrel 2007. Sin fundament d'art. 46 dalla constituziun communal succeda la controlla aritmetica dil quen communal entras in biro fiduziar. Quell'incumbensa ei vegnida surdada al biro fiduziar

*Cathomas + Cabernard SA* da Glion. *Marcus Holderegger* e *Giuliana Gienal* dil biro fiduziar han fatg la revisiun dil quen e dalla contabilitad en collaboraziun culla cumissiun da quen e gestiun. Ils rapports detagliai dalla cumissiun da quen e gestiun sco era quel dil biro fiduziar ein d'anflar el *rapport da gestiun e quen 2006*.

Sin fundament dil resultat dalla revisiun propona la cumissiun da quen e gestiun alla radunonza communal

- d'approbar il quen communal 2006 sco presentau a scret,
- da dar scarica alla suprastonza, als ulteriurs organs responsabels ed all'administraziun cun d'admetter in cordial engraziament per lur engaschi en favur da nossa vischnaunca.

#### **Tractanda 6: Concluder da separticipar dil circuit da register funsil Cadi ed approbar las statutas dil circuit da register funsil Cadi**

El cumin dalla Cadi existan actualmeins 3 registers funsils

- il circuit da register funsil Trun e contuorn a Zignau
- il register funsil Mustér - Medel a Mustér
- il register funsil Tujetsch a Sedrun

La substituziun tiels singuls uffecis, cun excepziun digl uffeci funsil Tujetsch, ei garantida mo en cass urgents ed en cass nua ch'igl administratur sto ord motivs persunals prender stgisa. Culla fin digl onn 2007 va igl administratur dil register funsil da Mustér - Medel en pensiun. Igl uffeci funsil Trun e contuorn ha dacuort elegiu *Martin Monn* da Sumvitg sco niev administratur.

Las midadas da personal tier igl uffeci funsil da Mustér, la problematica dalla substituziun sco era il giavisch d'augmentar la qualitat dils uffecis funsils cun nezegiar sinergias e cheutras era spargnar cuosts han motivau d'examinar pusseivladads da collaboraziun denter ils treis uffecis funsils dalla Cadi. Aschia han ils presidents communs dalla Cadi, ch'ei in ils representants politics dils treis uffecis funsils, incaricau igl inspectorat cantunal dil register funsil d'elaborar pusseivlas variantas da collaboraziuns denter ils uffecis funsils. Ils uffecis funsils han mess a disposiziun las datas necessarias persuerter. Il studi elaborau cuntegn sper dabia statistica era calculaziuns dils cuosts da menaschi per differentas fuormas da collaboraziun.

Suenter ina minuziusa evaluaziun dallas differentas pusseivladads da collaboraziun, cun risguardar ils avantatgs e disavantatgs da quellas, ein ins vegnius tier la conclusiun da perseguitar vinavon la sligiazion cun in sulet uffeci funsil per l'entira Cadi.

Las finamiras dil niev register funsil ein

- persunal
  - diember da persunal adequat agl uffeci niev che sa vegnir occupaus pli flexibel ed a moda raziunala,
  - scolaziun dil persunal tenor las pretensiuns legalas e tenor ils basegns specifics dil niev uffeci,
- menaschi
  - la substituziun digl administratur ei garantida,
  - ils process da lavur san vegnir optimai,
  - il survetsch alla clientella sa vegnir meglieraus,
  - sin giavisch dallas partidas sa la documentaziun da contracts era vegnir fatga ellas singulas vischnauncas,
- segirtad giuridica
  - vegn promovida entras il scomi d'experiencias e da savida denter ils emploiai dil register funsil,
  - plinavon promovada era ina controlla vicendeivla tenor il principi „quater egls vesan dapli che mo dus“ la segirtad giuridica,
- infrastruttura, programs ed indrezs electronics
  - optimalisar e modernisar l'infrastruttura conform ad in menaschi modern da register funsil,
  - in register funsil per l'entira Cadi munta era ina reducziun dils cuosts a liunga vesta per programs ed indrezs electronics,
- elaboraziun electronica dallas datas dil register funsil ed introducziun dil register funsil federal.

Las vischnauncas participadas fuorman ina corporaziun da vischnauncas cun atgna personalitad giuridica el senn d'art. 51 dalla lescha da vischnauncas. La nova corporaziun dil dretg public senumna „*circuit da register funsil Cadi*“. Mintga vischnaunca decida tenor sia legislaziun sur dil commembradi dalla corporaziun. Tier nossa vischnaunca decida la radunonza communal sur dalla participaziun alla corporaziun nova.

Ils organs dil niev *circuit da register funsil Cadi* ein

- la cuminonza dils votants dallas vischnauncas participadas,
- la radunonza da delegai,
- la suprastonza,
- l'administraziun digl uffeci da register funsil,
- il post da revisiun.

La *cuminonza dils votants* decida sur da midadas dallas statutas, sur da projects e fatschentas che vegnan presentai dalla radunonza da delegai, sur da projects encunter ils quals il referendum facultativ ei reussius sco era sur dalla dissoluziun dalla corporaziun.

La *radunonza da delegai* secumpona per regla dils presidents communal ni d'in suprastont. Las 100 vuschs dalla radunonza da delegai vegnan annualmein repartidas sillas vischnauncas tenor il diember da fatschentas dilucidadas e las entradas recaltgadas ord talas el decuors dils davos 5 onns da gestiun. La repartiziun dallas vuschs se presenta per igl emprem onn sco suonda:

- |           |           |                  |                  |
|-----------|-----------|------------------|------------------|
| - Breil   | 18 vuschs | - <b>Sumvitg</b> | <b>13 vuschs</b> |
| - Mustér  | 25 vuschs | - Trun           | 10 vuschs        |
| - Medel   | 5 vuschs  | - Tujetsch       | 27 vuschs        |
| - Schlans | 2 vuschs  |                  |                  |

La *radunonza da delegai* elegia ord siu miez in president e la suprastonza. Ad ella cumpeta era l'elecziun digl administratur dil register funsil e dil substitut da quel. Plinavon nominescha ella il post da revisiun e decida sur dalla recepziun d'ulterioras vischnauncas ella corporaziun. La radunonza da delegai tracta il preventiv, il rendaquen ed il rapport annual. Ella decida era sur dalla creaziun da novas plazzas.

La *suprastonza* secumpona da 3 commembers. Il president vegn eligius dalla radunonza da delegai. Ina perioda d'uffeci munta treis onns. La suprastonza prepara tuttas fatschentas per mauns dalla radunonza da delegai. Ella administrescha la facultad dalla corporaziun, meina il quen e prepara il rapport ed il rendaquen annual per mauns dalla radunonza da delegai.

Igl *uffeci dil register funsil* vegn menaus d'in administratur che ei en possess d'in attest da qualificaziun sco cudischader funsil. In substitut cullas medemas premissas professionalas substituescha igl administratur.

Il *post da revisiun* ei responsabels per la revisiun dil quen. El suttametta annualmein in rapport da sia lavur per mauns dalla radunonza da delegai. La perioda d'uffeci munta treis onns.

La centralisaziun dall'administraziun dil register funsil prentenda nova infrastruttura da menaschi che cumpeglia localitads da biro ella sedia nova, mobiliar, indrezs, apparatusas electronics, programs sco era locals per la documentaziun publica ellas vischnauncas (p.ex. stanza da seduta tier canzlias communalas).

Il *menaschi current* dil register funsil Cadi porta sesez. Expensas e cuosts vegnan curclai cullas entradas da taxas ord las fatschentas funsilas. Il gudogn da menaschi vegn mess en in fondo da reserva. In eventual deficit da menaschi sto vegnir cuvretgs entras las vischnauncas purtadras tenor la clav da repartiziun definida ellas statutas. La suandonta tabella muossa la cumparegliaziun dils cuosts annuals digl uffeci funsil Cadi en cumparegliaziun culla media dils cuosts annuals dils uffecis actuals naven da 2002 entochen 2005.

	Mustér	Tujetsch	Trun	ensem	«Cadi»
expensas	169'000	143'500	246'500	559'000	477'000
entradas	177'000	170'500	226'500	574'000	575'000
gudogn	8'000	27'000		15'000	98'000
sperdita			20'000		

Ils *cuosts d'investiziun da round frs. 550'000* che sedattan ord la reorganisaziun dil menaschi dil register funsil Cadi vegnan finanziaj entras la nova corporaziun da vischnauncas. Aschia ston las singulas vischnauncas surprender negins cuosts d'investiziun. Ils cuosts annuals ch'occuran ordlunder ein integrai els cuosts da menaschi.

Central e savens era emoziunal tier in tal project ei la domanda dalla sedia. Suenter ch'ins ha era tratg en consideraziun la sedia a Sumvitg, han ils avantatgs dallas localitads ed dallas colligiaziuns da traffic, en special dil traffic public, favorisau la sedia a Mustér. Ord vesta communal ha la sedia d'in tal uffeci negin effect material direct, demai ch'igl uffeci funsil sez paga negina taglia. Ils posts da lavur vegnan occupai cun collaboraturas e collaboraturs ord differentas vischnauncas participadas e consequentamein han quellas vischnauncas las entradas da taglia, nua che las collaboraturas ed ils collaboraturs habiteschan.

Dil messadi detagliau sco era dallas statutas tier quella tractanda sa vegnir priu investa sin canzlia communal ni era silla pagina d'internet dalla vischnaunca sut [www.sumvitg.ch](http://www.sumvitg.ch).

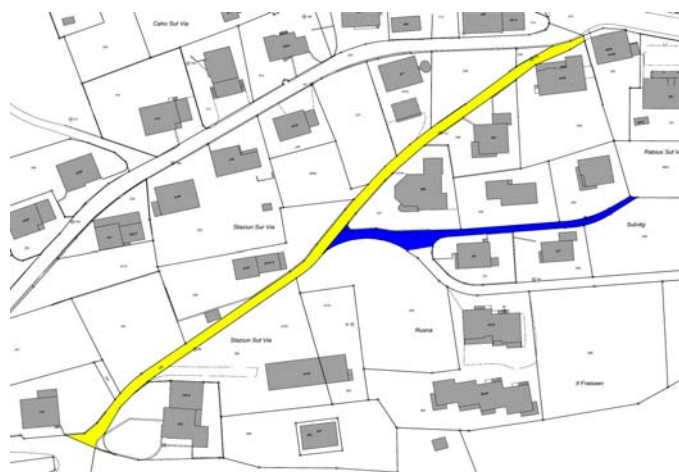
La suprastanza communal propona alla radunonza communal

1. da separticipar dil circuit da register funsil Cadi,
2. d'approbar las statutas dil circuit da register funsil Cadi.

### **Tractanda 7: Tractaziun ed approvaziun dil project da sanaziun Via dalla Staziun e Via sut Vitg a Rabius e concessiun d'in credit brut da frs. 130'000**

Dapi igl atun vargau vegnan differentas casadas da Rabius colligiadas culla reit da *kns* dall'*aurax energia sa*. El decuors dalla primavera han las lavurs da scavament per la colligiaziun dil quartier Sut Vitg entschiet. En quei connex ei ina gronda part dalla Via dalla Staziun e dalla Via sut Vitg vegnida cavada si. La cuvrida da quellas vias ei gia pulitamein veglia e bravamein en decadenza. En vesta alla gronda surfatscha che sto muort ils scavaments vegnir cuvretga da niev, eis ei prudent da remplazzar l'entira cuvrida da quellas duas vias. Ina cuvrida cumpletamein nova pretenda denton era ina fundaziun adeguata. Aschia sto la fundaziun actuala che corrispunda in-summa buca pli allas pretensiuns tecnicas d'ina via da quartier medemamein vegnir remplazzada.

Ils cuosts d'investiziun per la sanaziun dallas duas vias muntan frs. 130'000 e vegnan finanziazi cun mieds generals e cun contribuziuns da perimenter. Plinavon separticipescha l'*aurax energia sa* vid ils sura cuosts en fuorma dallas lavurs necessarias per la cuvrida dil scavament pil *kns*. Suenter l'approvaziun dil project e la concessiun dil credit necessari entras la radunonza communal, vegn la suprastanza communal ad instradar la



procedura da perimenter.

La suprastanza communal propona alla radunonza communal

1. d'approbar il project da sanaziun dalla Via dalla Staziun e dalla Via sut Vitg a Rabius,
2. da conceder il credit brut da frs. 130'000.

## Rimnada da rumians

Ils 28 d'avrel ha *gerau Willy Decurtins* clamau vischinas e vischins tier in'acziun da rimnar rumians sterni per pastiras ed uauls da nossa vischnaunca. Buca meins che 21 carschi (il pli vegl cun 75 onns) e 5 affons han rimnau rumians ella Val Rabius, ella Val Luven, ella Val Mulinaun, denter Cumpadials e Laus, suenter il Rein naven da Surrein entochen Pardomat, denter Surrein e Val, a Runcahez ed entuorn ils vitgs.



Il resultat da quella rimnada che ha cuzzau naven dallas 09.00 entochen las 12.00 uras ei staus ca. 5 m<sup>3</sup> rumians ord la Val Sumvitg e aunc inagada ton dils ulteriurs loghens, pia tut en tut 10 m<sup>3</sup>. La vischnaunca ha offeriu a mintga participont sco pintga paga in gentar.

Ed aunc adina schaian dapertutanavon sin pastiras ed e nos uauls rumians che vischinas e vischins deponan muort cumadeivladad ni per buca stuer pagar las taxas dils sacs.

## La cumissiun Greina informescha

Pigl onn 2007 ha la cumissiun Greina saviu reparter la summa da frs. 23'000 pils suandonts projects

- *societad Amarenda, David Deplazes, Surrein*, promoziun dalla producziun e vendita da products indigens (3 contribuziuns annualas, 2006-2008),
- *Romania, Martin Cabalzar, Glion*, ediziun dil Tschespet 73, „Settembrini“ da Leo Tuor,
- *vischnaunca Sumvitg, departement cultura e temps liber*, fotografias dalla cuntrada da nossa vischnaunca fatgas da Herbert Maeder, ant. pres. fundaziun Greina,
- *Seglias Thomas, Domat*, sanazin mir schetg sin cadruvi a Sumvitg,
- *Franz Monn, Sumvitg*, sanaziun interna dalla Casa Crap a Sumvitg,



- *Sumvitg Turissem, Willy Decurtins, project „Alpentäler – Bus“*,
- *CAS, secziun Péz Terri, Giochen Bearth, sanaziun dalla camona dil Terri,*
- *cuminonza „Pro S. Benedetg, Clavadi e contuorn“, Vitus Bass, trutg da spassegiar S. Benedetg-Siltginas e liug da survesta Crest Ault,*
- *3. reala e secundara dalla scola superiura Sumvitg, Giohen Monn, realisar in cuort film,*
- *Gion Mudest Candinas, Sumvitg/Staziun, realisaziun d'in biotop integraus el campadi Garvera a Sumvitg/Staziun,*
- *uniun da catschadurs Greina Sumvitg, Marcus Flury, tgira da biotop,*
- *chors reuni Surrein e Trun, Roland Tschuor, Surrein, concert da giubileum „125 onns chor mischedau Surrein“.*

La basa per la repartiziun da contribuziuns ord la donaziun Greina fuorma il *Reglament donaziun Greina*. Las damondas corrispundentas san vegnir inoltradas al president dalla cumisziun Greina, Werner Degonda, che dat era il necessari sclariment. Dapi 1997 ha la donaziun Greina susteniu 78 projects cun total frs. 251'450.

## Projects forestals

Els *Barschhaus* sur il portal sid dil tunnel ei il grep gia dapi onns en moviment ed adina puspei ei crappa ruclada giu sin via. Il project che prevedeva da siglientar giu il grep en moviment ha stuiu vegnir realisaua gia igl avrel vargau, suenter ch'ina pli gronda part dil grep ei curdada a val nunspetgadamein. Suenter ch'ins ha giu furau el grep 48 ruosnas cun ina lunghezza totala da ca. 670 m e cargau round 480 kg pasta da siglientar, ha in grond diember d'aspectatur observau ils 23 da mars la siglientada. Il grep lom e sfendaglius ha teniu bravamein petg alla pasta da siglientar, aschia che mo ina pintga part previda da siglientar giu ei la finala ida a val. Silsuenter ein las parts libras dil grep vegnidadas allontanadas entras la collona d'agid da Mustér che vegn regularmein engaschada per talas lavurs, en special sper la via cantunala. Il grep restont vegn taxaus da *Conrad Cavigilli* da Castrisch, il geolog responsabel pil project, sco stabils ed igl ei buca da quintar che pli grondas parts da quel vegnien a val. Sco schurmetg encunter crappa pli pintga che savess curdar giu sin via ei vegniu montau ella val sur via ina reit da fier cun ina lunghezza da 20 m ed ina altezia da 2 tochen 7 m.



La curdada da crappa a *Gonda* denter *Portas* e *Val* digl onn vargau, che ha caschunau considerabels donns vid in clavau

sut via, ha medemamein pretendiu mesiras da schurmetg. Aschia ei era cheu vegniu construui sur via si ina reit da fier da 60 m lunghezza e 3 m altezia. Las lavurs per quellas mesiras da schurmetg a *Gonda* ed els *Barschhaus* ein aunc buca terminadas, aschia ch'ils cuosts finals che vegnan subvenziunai da cantun e confederaziun cun 80 % san aunc buca vegnir quantificai.

## Informaziuns cuortas

*Valerio Caprino da Rabius* ei vegniu serementaus ils 6 da matg a *Ruma* sco commember dalla guardia papala. Ensemenculs confamiliars han entgins amitgs dil niev guardian dil papa assistiu a quei impurtont eveniment al qual era cusseglier federal *Samuel Schmid* ei staus presents. *Valerio Caprino* vegn ad absolver duront ils proxims 2 onns siu survetsch ella guardia papala. Nus tuts gratulein al niev guardian e giavischein ad el in bi temps a *Ruma*.

Il *chor mischedau da Surrein* astga festivar uonn igl extraordinari giubileum da 125 onns. Il dirigent *Retus Giger* cun cantaduras e cantadurs selegan da quei marcant tierm ella liunga historia dil *chor mischedau da Surrein*. La dumengia dils 20 da matg ha *sur Alexi Manetsch* celebrau il survetsch divin festiv ed il *chor* ha embeliu quel cun cantar ina messa latina. *Augustin Candinas* che ei gia dapi 48 onns commember dil *chor mischedau da Surrein* e che ha era tgamunau quel sco dirigent e president segna per l'extendida e fetg interessanta cronica dil *chor* giubilar che ei vegnida presentada suenter il survetsch divin. Culla messa dall'encoronaziun da *Wolfgang Amadeus Mozart* che vegn presentada igl atun en collaboraziun cul *chor baselgia da Trun*, cun orchester e solists vegn mess si el ver senn dil plaid la cruna allas festivitads da giubileum. L'entira vischnaunca semetta ella retscha culs gratulants e giavischa al *chor mischedau da Surrein* vinavon bia plascher e success.

*Leo Tuor* ha retschiert il premi *Schiller 2006* per si'ovra „*Settembrini*“, in premi da renconuschientscha che vegn surdaus mintg'onn a tut ils lungatgs nazionals. Igl onn 1989 ha *Leo Tuor* gia survegniu quei impurtont premi nazional per „*Giacumbert Nau*“. La vischnaunca da *Sumvitg* ei loscha da quella honoraziun ad in dils ses e gratulescha al *Leo* cordialmein, sperond ch'el metti aunc ditg buca dalla vart sia plema.

Cull'entschatta digl onn ei l'administraziun da *Sumvitg Turissem* vegnida dislocada en canzlia communal. *Anita Demont* ch'ei dapi l'entschatta settember 2006 secretaria dall'administraziun communal meina da niev era il secretariat da noss'uniun turistica. Cun quella nova incarica che vegn finanziada cumpletamein da *Sumvitg Turissem* san sinergias denter administraziun communal e turissem vegnir nezegiadas per avantatg da nos hospes.

### Editura

Vischnaunca *Sumvitg*, caum postal 60, 7175 *Sumvitg*  
telefon: 081 920 25 00, fax: 081 920 25 08,  
e-mail: [info@sumvitg.ch](mailto:info@sumvitg.ch)